

Η Κάθοδος στον Άδη στην εκκλησιαστική Τέχνη και Λατρεία

[Ορθοδοξία](#) / [Πατερική Θεολογία](#)

[Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος](#)

Το δόγμα της Καθόδου στον άδη περιελήφθη από την αρχή στην αρχαιότατη χριστια-νική Λατρεία, όπως γίνεται φανερό από τα αρχαία λειτουργικά κείμενα που σώθηκαν μέχρι σήμερα. Στην ευχή της μετουσιώσεως της Λειτουργίας του Μεγάλου Βασιλείου, δέεται ο ιερέας: «αφού κατήλθε διά του σταυρού στον άδη, ... έλυσε τις οδύνες του θανάτου» ο Σωτήρας. Και στο Θεοτοκίο πριν από την μεγάλη Δο-ξολογία η Εκκλησία υμνολογεί, ότι από τον Σωτήρα που κατήλθε στον άδη «ο άδης αιχμαλωτίστηκε, ο Αδάμ ελευθερώθηκε, η κατάρα νεκρώθηκε, η Εύα ελευθερώθηκε, ο θάνατος θανατώθηκε, και εμείς πήραμε ζωή». Και στην ευχή της ακολουθίας της γονυκλισίας της Πεντηκοστής δέεται ο ιερέας: «Ο Χριστός αφού κατέβηκε στον άδη και αφού συνέτριψε τα αιώνια δεσμά, υπέδειξε την άνοδο σ' αυτούς που βρίσκονταν εκεί».

Επίσης στους εξορκισμούς του βαπτίσματος του Μεγάλου Βασι-λείου, και του ιερού Χρυσοστόμου λέγεται: «Θα σε επιτιμήσει ο Κύριος, διάβολε, ο οποίος αφού

κατέβηκε στον άδη, και κατάστρεψε τα μνη-μεία του, και ελευθέρωσε όλους τους φυλακισμένους σ' αυτόν, τους κάλεσε κοντά του». Και στον κατηχητικό λόγο του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου στο τέλος της Λειτουργίας του Πάσχα ακούμε: «Αιχμαλώτισε τον Άδη, αυτός που κατήλθε στον άδη... Πού είναι θάνατε το κεντρί σου; πού είναι η νίκη σου άδη;». Και στο τέλος της προσκο-μιδής της Λειτουργίας του Ιωάννου Χρυσοστόμου, όπως και στις ακολουθίες του δ' ήχου των Κυρια-κών του χρόνου και άλλων εορτών, ψάλλεται το τροπάριο: «Εν τάφω σωματικώς, εν άδου δε μετά ψυχής, ως Θεός, εν παραδείσω δε μετά ληστού, και εν θρόνω υπήρχες, Χριστέ, μετά Πατρός και Πνεύματος, πάντα πληρών ο απερίγραπτος» (Ήσουν στον τάφο με το σώμα, στον άδη με τη ψυχή σου ως Θεός, στον παράδεισο με τον ληστή και στο θρόνο σου Χριστέ με τον Πατέρα και το Πνεύμα, γεμίζοντας τα πάντα εσύ που είσαι απερίγραπτος). Τέλος δε και μετά την μεγάλη δοξολογία της Λειτουργίας του Χρυσοστό-μου εύχεται ο ιερέας: «όταν αναστήθηκες από τον τάφο και έσπασες τα δεσμά του άδη, έλυσες την καταδίκη του θανάτου, Κύριε, και γλύτωσες όλους από τις πα-γίδες του εχθρού».

Πρέπει να επισημάνουμε, ότι η αναφορά στην Ορθόδοξη Λειτουργία του δόγματος της Καθόδου έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι αυτή σχεδόν καθημερινά διδάσκει με το δικό της τρόπο τους πιστούς τα κυριότερα χριστιανικά δόγματα, αποτελεί δε πηγή της ορθόδοξης δογματικής πίστεως και εκφράζει την πίστη και το φρόνημα της Ορθόδοξης Εκκλησίας και φέρει το κύρος των μεγάλων Πατέρων και διδασκάλων της.

Από τους πάρα πολλούς ύμνους που αναφέρονται στην Κάθοδο, άλλοι μεν την

αναφέρουν με λεπτομέρεια, άλλοι δε περιεκτικότερα, αλλά όλοι διδάσκουν αυτό το δόγμα ακόμη και μονολεκτικά σε σχέση πάντοτε με το χριστολογικό και το σωτηριολογικό δόγμα. Αυτό ισχύει για πολλούς αναστάσιμους ύμνους (απολυτίκια, στιχηρά, κοντάκια, οίκοι και άλλα συναφή τροπάρια). Στους ύμνους των Κυριακών και των εορτών όλου του χρόνου γίνεται πυκνή χρήση της Καθόδου. Π.χ. στις αναστάσιμες Ακολουθίες της Οκτωήχου, που επαναλαμβάνονται όλες τις Κυριακές του χρόνου, υμνείται η Κάθοδος πάνω από πεντακόσιες φορές, αυτοί δε οι ύμνοι επαναλαμβάνονται και σε διάφορες εορτές. Αυτό πολύ περισσότερο ισχύει για τους αναστάσιμους ύμνους της περιόδου του Πεντηκοσταρίου, όπως το: «Ότε κατήλθες προς τον θάνατον, η Ζωή η αθάνατος, τότε τον άδην ενέκρωσας τη αστραπή της θεότητας· ότε δε και τους τεθνεώτας εκ των καταχθονίων ανέστησας...». «Κατήλθες εν τοις κατωτάτοις της γης, και συνέτριψας μοχλούς αιωνίους, κατόχους πεπεδημένων Χριστέ, και τριήμερος ως εκ κήτους Ιωνάς εξανέστης του τάφου».

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](https://bit.ly/3csP4V4)

<https://bit.ly/3csP4V4>